

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Герогогіка (освітня геронтологія)

*Дем'яненко Наталія Миколаївна,
доктор педагогічних наук, професор*

I. Основна мета дисципліни

надання знань у сфері педагогіки старіння, формування вмінь та компетентностей щодо передпенсійного, пенсійного виховання, освіти людей похилого віку, сприяння їх адаптації в суспільстві, самоосвіті та саморозвитку цієї категорії населення.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки, ОПП «Андрагогіка. Освіта дорослих»
ВВ2.01

III. Завдання дисципліни

Вибіркова частина. Дисципліни вільного вибору студентів. ОК поглибленої підготовки за спеціальністю

- надання знань з проблем старіння людського організму (біологічних, фізіологічних, психологічних та ін. особливостей);
- узагальнення і систематизація даних геронтології, соціальної геронтології, біології старіння, геріатрії, герогієни праці, геродієтики, геронтопсихології та ін. галузей науково-геронтологічного знання в розвитку освітньої геронтології;
- оволодіння методами і підходами щодо передпенсійного і пенсійного виховання людини;
- визначення напрямів освіти, самоосвіти, саморозвитку людей похилого віку;
- розвиток технологій організації і змісту освіти людей старших вікових категорій на рівні формальної, неформальної й інформальної освіти;
- формування вмінь і компетентностей проєктування і впровадження герогогічних програм (програм освіти людей третього віку).

IV. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

Після опанування навчальної дисципліни студенти набувають знання про закономірності й особливості процесів старіння і старості людини, адаптації та набуття нею нового соціального статусу; про соціобіологічні, психологічні передумови збереження здоров'я та реалізації можливостей людини похилого віку на рівнях формальної, неформальної та інформальної освіти; про особливості спілкування з людьми похилого віку, герогогічні технології, специфіку професійної підготовки герогогів. Ці знання формують компетентності: загальні – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність до міжособистісної взаємодії; спеціальні – здатність до критичного осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань; розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітне

середовище закладу освіти; застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки; управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

V. Короткий зміст дисципліни

Модуль 1. Місце і роль людини похилого віку в суспільстві.

Модуль 2. Сутність і зміст педагогіки старіння і старості.

Модуль 3. Герогогіка. Освіта та самоосвіта людей похилого віку.

VI. Назва кафедри та викладацький склад

Кафедра педагогіки

Дем'яненко Н.М., доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри педагогіки

VII. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 90 год. (3 кредити ЄКТС), з яких лекційних – 16 год., семінарських – 6 год, самостійної роботи – 68 год.

VIII. Основні інформаційні джерела для вивчення дисципліни

Дисципліна викладається у II семестрі.

1. Дем'яненко Н.М. Герогогіка в соціокультурному і науковому вимірах. *Історико-педагогічні студії: Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2020. Випуск 13-14. С. 7-12.
2. Дем'яненко Н.М. Герогогіка: предметно-наукове поле та напрями інституціалізації. *Вища освіта України*. 2021. № 3(82). С. 59-66.
3. Дем'яненко Н.М. Герогогіка в концепції ціложиттєвої освіти. Освіта дорослих в умовах невизначеності: залучення, мотивація, тенденції: матеріали XX Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 11 лют. 2022 р. / М-во освіти і науки України, Ін-т вищої освіти НАПН України, Харк. гуманітарний ун-т «Нар. укр. акад.» [та ін.; редкол.: К.В. Астахова (голов. ред.) та ін.]. Харків: Вид-во НУА, 2022. (*Інтелектуальний потенціал суспільства в умовах перманентних соціальних змін: шляхи збереження й розвитку*). С. 96-99.
4. Дем'яненко Н.М. Ідея освіти впродовж життя у світовому освітньому просторі (1949-2010). *Рідна школа*. 2011. № 1-2. С. 49-53.
5. Дем'яненко Н.М. Модель Інституту освіти людей похилого віку. *Неформальна та інформальна освіта як ресурс розвитку особистості*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 22 травня 2020 р. К.: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2020. С. 30-34.
6. Дем'яненко Наталія. Освітня геронтологія: інтегрований проект. *Освіта*. 2019. № 3-4 (5853-5854), 23-30 січня. С. 3.
7. Дем'яненко Н.М. «Освітня геронтологія» у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова. *Освіта і суспільство*. Всеукраїнська газета. Виходить за підтримки НАПН України. 2019, червень. № 6 (15). С. 8.
8. Дем'яненко Н.М. Основи педагогічної геронтології. Глосарій. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2010. 128 с.
9. Дем'яненко Наталія, Чаграк Наталія. Освітня геронтологія: проект Положення і Програми Інституту освіти людей третього віку. *Рідна школа*. 2019. № 1. С. 67-73.

10. Дем'яненко Н.М., Чаграк Н.І. Положення про Інститут освіти людей третього віку. *Історико-педагогічні студії: Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2018. Випуск 11-12. С. 76-82.
11. Дзюба Т.М. Коваленко О.Г. Психологія дорослості з основами геронтопсихології: Навч. посіб.; за ред. В.Ф.Моргуна. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2013. 264 с.
12. Довідник для людей літнього віку / за ред. В.В. Чайковської, Л.А. Стаднюка. Тернопіль, 2010.
13. Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи : монографія / За заг. ред. акад. Н.Г. Ничкало, акад. І.Ф. Прокопенка. Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих імені І. Зязюна НАПН України, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 546 с.
14. Lifelong learning: trends, challenges, prospects: the collective monograph / edited by N. Demyanenko, V. Venera. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2021. 366 p.

ІХ. Система оцінювання

Поточний контроль: Групові, індивідуальні тьюторіали (індивідуально-пошукові завдання, наукові реферати, ессе, творчі роботи,), модульні тести, комплексні контрольні роботи.

Підсумковий контроль: залік у ІІ семестрі.